

vse na račun Kube in Portorika narejene državne dolgove in mora takoj umakniti s teh dveh otokov vso svojo vojsko. — V Španiji sami so se že pojavile karlistiške bande.

— Pomnoženje mornarice. — Drug za drugim hite, da pomnože svoje mornarice. Prva je Nemčija pomnožila mornarico in to je zasnovala v tolikem obsegu, da je hotela imeti največjo mornarico, Rusija ni zaostala, jednako ne Avstro-Ogerska. Najbolj pa menda jezi Nemčijo, da se Velika Britanija pripravlja na pomnoževanje svoje mornarice in to v tolikem obsegu, da bo prekosila vse druge. Tako tekmujejo države druga z drugo v izdavanju denarja. Temu bo naredil konec le ali popolen gospodarski poraz, ali pa velikanska svetovna vojska.

Obrtnija.

Prvi splošni zbor slovenskih posojilničarjev.

V nedeljo in ponedeljek se je vršil v Ljubljani prvi splošni zbor slovenskih istrsko-hrvatskih posojilnic. Pri predzborovanju in pri glavnem zborovanju je bilo 30—40 udeležencev navzočih. Zastopane so bile sledeče posojilnice:

1. Velike Lašiče (g. Benedik), 2. Pazin (pooblaščenec g. Bezljaj), 3. Podgrad (g. Stemberger), 4. Tinje (g. Serajnik), 5. Brežice (pooblaščenec g. Lapajne), 6. Slatina (isti pooblaščenec), 7. Mokronog (g. Ravnikar), 8. Nabrežina (g. Stupica), 9. Stari Trg pri Ložu (g. Peče), 10. Trst (g. Ulčakar), 11. Sv. Križ pri Litiji (g. Jeglič), 12. Gornji grad (g. Kocbek), 13. Črna (g. Walter), 14. Kobarid (pooblaščenec g. Lapajne), 15. Sodražica (g. Fajdiga), 16. Mestna hranilnica v Ljubljani (g. Klein), 17. Srednja vas v Bohinju (g. Rihteršič), 18. Radeče (g. Laharnar), 19. Splošno kreditno društvo v Ljubljani (g. dr. Majaron), 20. Krško (g. Rupnik, g. Rozman), 21. Logatec (g. Turk), 22. Slap pri Vipavi (g. Punčuh).

Poleg teh zastopnikov in domoljubov je bilo več drugih rodoljubov, mej njimi sam župan ljubljanski, g. Hribar, ki je zborovalce prijazno pozdravil, želevši jim najboljšega vspeha. Pismo je zborovalce pozdravila posojilnica v Šmihelu pri Pliberku. Predzborovanje vodil in glavno zborovanje otvoril je g. Lapajne, ki je poudarjal važnost shoda, 50 letnico cesarjevo, 25 letni obstanek združnega zakona in opominjal k edinosti pri delovanju na gospodarskem polju Slovencev. Predsednikom pri glavnem zborovanju je bil izbran g. dr. Majaron, ki je celo obravnavo kaj spretno vodil. Razprava je pri glavnem zborovanju kaj gladko tekla, ker se je bila že pri predzborovanju v vseh predloženih točkah doseglo sporazumljenje. Debate so se marljivo vdeleževali skoro vsi navzoči, obžalovali osobito to, da se po svojih zastopnikih niso udeležila tega shoda ona društva, katera so v prvi vrsti poklicana, da vodijo zборе, s katerim se pospešujejo duševni in materijelni napredek naših gospodarskih zadrug.

Na dnevnem redu je bilo: 1. praznovanje cesarskega jubileja (poročevalca g. Rupnik in g. Stemberger),

2. Načela slovenskih posojilnic (poročevalec g. Bezljaj), 3. organizacija slovenskega posojilništva (poročevalec gosp. Ulčakar), 4. Strokovno izobraženje slovenskih posojilničarjev (poročevalec g. Peče). Sprejele so se sledeče resolucije:

I. Sprejeta resolucija v stvari praznovanja cesarskega jubileja:

- Ustanovi se v ta spomin dobrodelna zaloga, kateri naj doprinašajo slovenske in istersko-hrvatske posojilnice in hranilnice po svoji moči.
- Ta zaloga porabiti se sme v korist slovenskega posojilništva, osobito slovenske posojilniške literature.
- Da se to izvede, pooblašča se „Zveza slovenskih posojilnic v Celji,“ ki bo sprejemala v to svrhu došle novce, jih priobčevala, potrjevala v javnih listih slovenskih in nalagala pri „Centralni posojilnici“.
- Vse posojilnice in hranilnice doprinašajo v podporo „Naše straže“ 2% svojega letnega dobička. (Predlog g. Stembergerja.)

II. Sprejeta resolucija v stvari načel slovenskega posojilništva:

- Načela, po katerih so osnovane obstoječe slovenske posojilnice, so v obče dobra.
- Starejšim in večjim posojilnicam sploh ne kaže, svoja pravila spreminjati, dokler jih ne primorajo v to udje ali zakoni ali važne okoliščine.
- Mlajšim posojilnicam pa, ki delujejo na kmetih, kjer je še majhna izobraženost, kaže, da svoja pravila vravnajo v smislu zakona dd. 1. junija 1889. ako še niso urejena v tem smislu.
- Kmetske posojilnice naj so osnovane sploh bolj v duhu Raiffaisenovem, kolikor le dovoljuje to združni zakon, vendar naj bode načelstvo previdno, da ena sama oseba ne dobi vsega zavoda v svojo oblast.
- Kjer je sodišče, a posojilnice še ni, pa naj se osnuje prej ko prej. V velikih sodnih okrajih je prostora tudi za dve posojilnici; v tem slučaju naj se teren razdeli. Ti zavodi so pa potrebni tudi v drugih večjih krajih, kjer je slovenska narodnost v nevarnosti, n. pr. Koroškem, na Primorskem, v kočevskem okraji, ob Dravi in Muri na Štajarskem.
- Kjer sta v majhnem okraji dve posojilnici, naj se združite. Kjer sta na sedežu sodišča za dotični okraj tudi dve posojilnici, naj ima vsaka po nekaj občin, oziroma župnij, ali pa naj se združite.
- V svoja pravila naj vse slovenske posojilnice uvedejo določila, da udje načelstva morejo od svojega zavoda le v sporazumljenju z nadzorstvom na poposodo dobivati. Poroki pa nikakor ne morejo biti.

III. Sprejeta resolucija v stvari organizacije slovenskega posojilništva:

- Vsaka posojilnica imej svoje nadzorstvo, sestojče iz najmanj treh oseb.

- b) Vsaka posojilnica pripadaj kakor člen h kakemu društvu, ki po svojih pravilih nadzoruje posojilnice.
- c) Slovenske posojilnice naj materijelno podpirajo tiste slovenske denarne zavode, od katerih dobivajo one same enake podpore.
- č) Vsa društva in zadruga, ki so namenje v podporo slovenskim posojilnicam, naj vzajemno postopajo, naj imajo svoj organ, s katerim bi se pospeševalo slovensko posojilništvo in vse slovenske gospodarske zadruga. Ta organ je ob enem glasilo vseh slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug, katere naj ga podpirajo materijelno in duševno.
- d) Slovenske posojilnice naj podpirajo tudi tiste slovenske gospodarske zadruga, katere niso na škodo slovenskim trgovcem in obrtnikom.

IV. O strokovni izobrazbi členov načelstva slovenskih posojilnic je prevzel referat zastopnih posojilnic za Stari trg in Lož, g. Fr. Peče.

Sprejeta je bila sledeča resolucija: Prvi splošni zbor slovenskih in istrsko-hrvatskih posojilnic izreka za nujno potrebo, da posojilnice in njih zveze delujejo na to, da se ustanovijo podučni kurzi za temeljito izobraženje posojilniških upravnikov ali da se pošiljajo k posojilnicam večji poučevalci.

S trikratnim slava-klicem na presvetlega cesarja se je zbor zaključil.

Beseda o krmi.

(Konec.)

Krmo delimo v sledeče vrste: 1. Sveža ali zelena krma; 2. Seno; 3. Slama; 4. Korenstvo; 5. Žito in sočivje; 6. Obrtnijski odpadki.

1. Zelena ali presna krma: V to vrsto spada trava, presne detelje (lucerna, štajerska detelja, esparšeta itd.), grahorka vsake vrste, mlada kuzuza, mlada žita, repno in pesno natje itd. Ta različna krmila imajo v sebi povprečno 70 do 90% vode, 1,2 do 4,6% beljakovin in 5 do 16% ogljenčevih hidratov. Redilna vrednost odvisna je od njih zrelosti. Čim mlajša so, tem več imajo v sebi redilnih tvarin in tem lažje jih živina prebavlja; kajti v mladosti imajo v sebi mnogo vode, beljakovin, skroba, sladkorja in raznih solij. Ko se pa postarajo, olesene in beljakovine preselijo se v seme ter postanejo težko prebavljive. Zelena krma ugaja najbolj molznim kravam, mladi in tudi pitovni živini.

2. Seno. O pravem času pokošeno in o lepem vremenu spravljeno seno ima tisto redilno vrednost, kakor zelena trava in detelja. Seno se od presne krme razločuje samo v tem, da ima manj vode v sebi. En kilogram sena nastane s 4 do 5¹/₂ kilogramov trave ali detelje. V

sto delih sena nahaja se 15 do 20 delov vode. Seno pripravljeno s trave, je najboljša krma za konje in za goveda. Posebno goveda prebavljajo seno lahko in dobro. Seno, pripravljeno z raznih detelj, ima skoraj še večjo redilno vrednost, nego navadno seno, ker se v njem nahaja več beljakovin kakor v prvem; kajti v 100 delih navadnega sena je povprečno 10, v deteljskem senu pa 14 delov beljakovin. Seno, napravljeno iz že orumenele trave ali odcvetele detelje, ima v sebi mnogo olesenine in malo beljakovin ter ima le malo redilne vrednosti. Kislo ali konjsko seno iz močvirnih travnikov ne ugaja niti molzni niti mladi živini, najrajše jedo tako seno voli in tudi konji.

3. Slama. Mej vso drugo krmo ima slama največ olesenine in sicer povprečno do 40%. Beljakovine ima le 3 do 5%, vode pa 15 do 20%, torej skoro ravno toliko, kakor seno. Slama jarega žita ima manj olesenine in več beljakovin ter je tudi lažje prebavljiva, nego slama ozimine. Slama raznega sočivja ima več beljakovine v sebi, kakor žitna slama. Sama slama živini ne zadostuje za krmo, k večjemu se goveda z njo revno priživijo. Slamo torej primešamo drugi bolj redilni krmi, na primer ovsu ali kakemu drugemu zrnju in tudi korenstvu ali pa zeleni presni krmi na pr. detelji.

Razrezana slama ali rezanica je v zvezi z ovsom ali tudi s kakim drugim zrnjem izvrstna krma za konje; sploh pa rezanica, pomešana s kako drugo, bolj redilno krmo, prav dobro ugaja molznim kravam, volom, mladim govedom in ovcam. Najbolj redilna je ječmenova in ovsena slama, posebno prva ugaja molznim kravam, volom, mladim govedam in ovcam. Najmanj redilna je pšenična, najslabejša pa ržena slama. Ajdova slama ugaja govedu, ne pa ovcam in konjem, koruzna slama nima posebne vrednosti, ako se je spravila, ko je kuzuza že dozorela.

4. Korenstvo. Tu sem spadajo krompir, repa, pesa, korenje, papeževa repica itd. Korenstvo razlikuje se od druge krme v tem, da je zelo vodeno. V sto delih je 75 do 90 delov vode; zatorej tudi ni varno, živino s samim korenstvom krmiti. Korenstvo ima razen tega malo olesenine in beljakovine a primeroma mnogo skroba in sladkorja. Ako korenstvo pomešamo z rezanico, katera ima mnogo olesenine in z zrnjem (žitnim ali sočivnim), v katerem je precej beljakovin, dobimo izvrstno krmo za mlada, pitovna in molzna goveda in za svinje. V to vrsto priševamo tudi buče, katere imajo kot krma jednako vrednost, kakor korenstvo.

5. Žita in sočivja imajo v sebi le 8 do 15% vode, skroba in sladkorja pa po 30 do 75%, beljakovin po 7 do 30%. Iz tega se razvidi, da ima ta krma veliko redilno vrednost. Sploh je pa sočivno zrnje lažje prebavljivo, nego žitno. Najlažje prebavljivo žito je oves, kateri je, pomešan z rezanico, glavna krma konjem. Oves pa ugaja tudi mladi živini in sploh doječi živini, ki ina še mladiča pri sebi. Namesto ovsa poklada se včasih tudi ječmen, kateri pa ima toliko redilne vrednosti, kakor oves. Posebno ugaja pitanim volom in ovcam. Rž je teže prebav-